

BÁCSMÉGYESI NAPILÓ.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: egész évre 16 kor. félévre 8 kor,
negyed évre 4 kor. Vidékre: egész évre 20 kor,
félévre 10 kor. negyed évre 5 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Megjelenik naponként reggel, kivéve hétfőn.

Laptulajdonosok és főszerkesztők:

JANIGA JÁNOS dr. és VOJNICH GYULA dr.

Szerkesztőség:

Kossuth-u. 12. sz., Manojlovits ház. Telefon sz. 11

Kiadóhivatal:

HEUMANN MÓR könyvkereskedése, Szabadkán.
Telefon sz. 85.

Küzdeimeink.

A harcziar ellenzék közjogász. A harcziar ellenzék Klio exaltált augurainak csoportja. A történelem neki mult; a mult jelen és jövő. A születés pillanata neki gyermekkor, ifjuság és örök férfikor egyaránt. A nemzetek életének minden fázisa szerinte a történelem logikája és nem az élet törvényeinek működéséből támadó eredmény. Szerinte a történelmi és a következtető egyénisége szerint változó dedukciók a törvények; az események nem az élet törvényeinek szükségképeni eredményei.

Ezek a felfogások magyarázzák meg azután harcziar modorukat, mely támad, érvel, üt, nem is győzni hanem szinte elnyomni akar. Ez magyarázza meg, hogy az igazságot kizárólagos tulajdonuknak tekintik és elismerésüket mintegy megtiltják azoknak, akik nem lánczos golyókkal, hanem ártalmatlanabb fegyverekkel harcziarolnak.

A másik oldalon állók, a történelmi jogot pihenni hagyják ott, ahova a haladás, a tökélyesedés szánta. Pihenni hagyják anélkül azonban, hogy megtagadnák akkor, a mikor ez a jog a természetes alakulásokkal párhuzamosan küzd folytonosságáért.

Ezek azt mondják, hogy a magyar nemzetnek jogai nem történelmi, hanem természeti jogok. Ezek azt mondják, hogy a magyar nemzet a magyar államiságra való jogát nem történelmi jogok alapján bírja, hanem a közélet törvényei az államalkotással mintegy természeti joggal ruházták föl, s biztosították neki mindaddig, míg az adományozó élettörvények követelményeit meg nem sérti.

Ezek szerint a magyar nemzet és a magyar államiság fejlődése nem csodaszerű, hanem természetes, s épen ezért alá van vetve a természetes fejlődés bajainak és előnyeinek egyaránt. Amiből csak is az következhet, hogy a magyar államiság bajai csak is természetes uton orvoslandók, nem pedig csodaszerűen, amely gyógy mód hatalmunk fölött áll. Azok, a kik nem a minden áron való küzdelemnek hivatják úgy gondolkodnak hogy a

csodálatos nem állván hatalmunkban, kötelességünk a természet törvényei szerint való orvoslás. A harcziarok meg vannak győződve arról, hogy ők thaumaturgok. Akik nem minden áron küzdenek, azok epedve várják, hogy a csodatevők gyógy módja sikerüljön, de meggyőződésükben forró, égető, őszinte epekedésük daczára sem feledkeznek meg a lassu, de biztos természetes gyógy mód előkészítéséről. A csodatevők szentül biznak a csodagyógy mód csalhatatlanságában; a higgadtak sikerért epekednek. A csodatevők elítélik az epekedőket; az epekedők készítik a természet gyógyfüveiből az irt, hogy tettekkel biztosítsák azoknak a törekvéseit a jövőben, akik itélkeznek, nem félve attól hogy megítéltetnek.

Akik nem minden áron küzdenek, hivatják annak, hogy az élet küzdelmeiben a magyar államiság a magyar nemzetnek természetes jogává fejlődött; amazok az örökké valóság csodáját bizonyítgatják ezer évvel és történelmi értékű érvekkel, az ugynevezett közjogi érvekkel. Ezek itt azt mondják, hogy a történelmi jog életet ad; amazok itt azt hirdetik, hogy az élet készíti a történelmi jogot s változó feltételei szerint módosítja. A harcziar ellenzék közjogot, történelmi jogot csinál, hogy éljünk. A kiket támadnak élni akarnak, hogy jogokat biztosítsanak.

De tagadhatatlan, hogy vannak a harcziar ellenzéknek is pillanatai, melyekben nem hisz csodatevő gyógy módjában. Ennek bizonyítékai Rátkay és Marjay tegnapi nyilatkozatai, melyek szerint inkább abszolutizmust az ugynevezett törvényen kívüli választást óhajtja.

Ezekben a pillanatokban kardhoz nyulnak, hogy gyógyítható sebet vágjanak ki. Akik ellen harcziarolnak, azok figyelmeztetnek, hogy a seb gyógyítható kard nélkül is.

Ez a mostani parlamenti küzdelmek jellege.

Kinek van igaza?

Itéljen mindenki úgy, ahogy akar. De még, a ki el is itéli az obstrukciót, bizalmatlanabbul mérlegelve a helyzetet, annak

is epekednie, imádkoznia kell, hogy elérje azt, amiért küzd, aminthogy elakarják élni, de lassabb hatású gyógyszerrel azok, akik az obstrukcióval nem tartanak.

Mert a nemzeti jogok kivívásának, a czéljuk egynek kell lennie, csak az eszközök lehetnek különbözők.

Országgyűlés.

Gróf Apponyi Albert ismét elutazott s helyette Dániel Gábor elnökölt, a ki három negyed tizenegykor nyitotta meg az ülést. A jegyzőkönyv elintézése után a soron lévő elnöki előterjesztések s erre rögtön a napirend következett, a melyen Mezőssy Béla az első szónok. Első sorban Dániel Ernő tegnapi beszédét kritizálja, azután a miniszterelnök tegnapi beszédére tér át. Tiltakozik az ellen, hogy a miniszterelnök azt mondja, hogy nem engedi magát feleletre szorítani. Neki ugyan joga van akkor felelni, amikor akar, de nekik viszont joguk van addig, amíg kérdéseikre feleletet nem kapnak, parlamenti tárgyalást nem folytatni.

Összehasonlítja Széll Kálmánt Khuen-Héderváryval előbbinek előnyére és elítéli a tegnapi tapsot, a melyet ugyanazok improvizáltak, akik a programbeszédet oly hidegen fogadták.

Szólót nem feszélyezi az adott szó, miután a függetlenségi pártból kilépett. De különben is mikor a nemzet jogairól van szó akkor őt akciójában senki sem korlátozhatja. De meg van győződve róla, hogy az egész függetlenségi párt a bán ellen lett volna, ha előre ismerte volna programját. Az ex-lexbeli választásokról és a klotürről mondott szavai a miniszterelnöknek igen könnyelműek voltak. Mezőssy Béla a szünetig folytatja beszédét, utána báró Kaas Ivor beszél.

Középosztályunk története.

Megemlékeztünk mai számunkban arról, hogy az országos magyar gazdasági egyesület középosztályunk bajainak orvosolhatása végett meg akarja írni társadalmunk középosztályának történetét, különös gondot fordítva az 1867, sőt 1848-diki állapotokra is. Ehhez a nagy munkához gyűjti most az adatokat.

Természetes, hogy a gazdasági egyesület nem csak az őstermelőkre szorítja fáradozását, hanem az ugynevezett középosztály minden egyes tagozatára. Így a kisiparosokra, kereskedőkre, kisgazdákra és az értelmiségre azon

tagozataira is, akiket vagyoniilag a középosztályba sorozhatunk. Így az ügyvédek, orvosok, gyógyszerészek és a többi.

Csak a száraz statisztikai adatokat kéri az egyesület a hatóságoktól, tényeket, és legfőbb azoknak a kézzel fogható körülményeknek a tárgyilagosságot, melyek középosztályunk hajainak előmozdítói voltak akár időszakonként, akár állandóan.

Ez a munka, bármily száraznak tűnjék is fel az első pillanatban, nem csak óriási fontosságú, de végtelenül terhes is. Nagy költséget de meg nagyobb tanulmányozást és ami a fő, kiváló lelkiismeretességet igényel. Nem is napok, de még csak nem is hetek, vagy rövid hónapok munkája. Eltarthat másfél évig is, de akkor is úgy, hogy a munkával megbízottak segéd munkások, teltlenül megbízható segéd munkások álljanak rendelkezésére.

Egy azonban bizonyos. Szabadka majdnem csalhatatlanul, mondhatnám matematikailag megismeri önmagát.

Igaz, hogy az országos magyar gazdasági egyesületnek rendelkezésére állnak az évenként egybegyűjtött statisztikai adatok, de ezek nem nyulnak vissza addig, ahol a bajok forrása kibugygyant, és tekintve összeállításukat nem annyira kifejezésteljesek, hogy a bajok megítélésénél kriterium gyanánt szolgálhatnának. Ezt, úgy látszik, tudja a gazdasági egyesület s épen azért kezdi munkáját úgy meg, mint a hogyan megkezdette.

Bizonyára nagy érdeme lesz annak, akit a város a munkával megbiz, az, ha a megbízatás komolyságával összhangzatosan végzi végzi be feladatát.

A szegedi kerületi tanoncz és segédmunka-kiállítás.

(Az előkészületek.)

Szeged, július 16.

Serényen folynak az előkészületek az augusztus havában Szegeden tartandó kerületi tanoncz- és segédmunka-kiállításra, melyen a szegediekén kívül Szabadka, Baja, Zombor, Ujvidék, Hódmező-Vásárhely, Szentes, Zenta városok és a kerület két vármegyéjének több nagy községe fogja összemérni a kisipari munkások tudását és erejét.

A kiállítás területét a polgári leányiskola helyiségeit adta át a város, melyet előzően teljesen kitataroznak. A tantermeket is újra festik. A festési munkálatok ugyan még csak most kezdődnek, de a mérnökség erélyes utánjárása folytán remélhető, hogy e hóban még befejeztetik a munka, így augusztus 1-én már megkezdhető lesz a vidékről tömegesen érkező tárgyak elhelyezése és a termek diszitése.

A kamara ez alkalomra Raffay László tanár tervei alapján díszes kiállítású kaput készített az iskola rácsos följárata előtt. Ismeretes, hogy a kiállítás kerületi iparosgyűléssel lesz egybekötve, mely alkalomra tömegesen fognak a vidéki iparosok Szegedre rándolni.

A szegediek jelentkezése a kiállításra még most is folyik. Ezek kivételesen néhány napig még elfogadtatnak a kamaránál. Legközelebb különben gyűlést tart a kiállítás rendező bizottsága, melyre külön meghívók küldetnek szét.

Az iparostanonczok és segédek munkakiállításán a kitüntető okmányok mellett 1000 korona jutalom lesz kiosztva. A kiállításra nagyon szép számmal érkeztek a bejelentések

ugy, hogy mintegy 8—900 résztvevőre lehet számítani. A helyek kijelölése már előrehaladott állapotban van, azonban a kamara néhány napig még most is elfogad bejelentéseket. A kiállítás alkalmából augusztus 19-én és 20-án a kerületi iparos gyűlést is Szegeden tartják, mely az egyidejűleg tartandó zentai kiállítás megismerésével, továbbá a szegedi fontosabb ipartelepek, szövetkezetek stb. tanulmányozásával is egybe lesz kötve.

E gyűlés iránt az egész kerületben nagy az érdeklődés és már is tömegesen érkeztek a részvételre való bejelentések, mert a kiállítók és azok munkaadói a kiállítás látogatása alkalmával félárú menetjegy kedvezményt élveznek és azok számára, a kik részvételüket július 20-ig bejelentik lehetőleg számláról is gondoskodik a rendezőség.

A gyűlés tárgysorozata egyébként rendkívül értékes és e mellett hasznos tanulmányokkal is össze van kötve. Programot és fölvilágosítást szívesen ad egyszerű levélbeni kérdésre a szegedi kereskedelmi és iparkamara.

Honvédeink meleg napjai.

Egy jó ismerősünktől kaptuk az alábbi levelet, aki most nagyokat izzad a hazáért, lévén a mi kedves barátunk külföldben egy szobában üldögélő beamter ember, most pedig aranyos ruhában bár, de éppen nem aranyos kedőlyvel tapossa az országutnak a naphevétől áttűzesedett talaját.

Szilás, 1903. július 17.

Tekintetes Szerkesztőség!

Jó szolgálatot vélek tenni b. lapjuk kedves olvasóinak, az által, ha néhány sorban megismertetem velük a szabadkai honvédek nagy gyakorlatán eddig történeteket.

Én is azzal kezdem, a mivel a nagygyakorlaton résztvevő hadfiak rendszeresen kezdeni szokták az otthon levőkhöz intézett levelet: »Kutya meleg van!« Pedig már azt hittük hogy az idén elkerüljük legnagyobb ellenségünket; bár a folytonos esőzés is igen megviselt bennünket, de ezt mégis szívesebben tűri a katona és ime tegnap óta olyan meleg van, hogy alig állunk meg menetelés közben néhány perczre, három négy üveg sör meg se kottyán.

Az a szerencse, hogy most néhány napig pihenünk, mert 20-án kezdődik az igazi hadd el hadd. A II-ik honvéd kerület ezredeiből fog egy hadi állomány ezred alakulni és így fognak lezajlani a kerületi gyakorlatok. Most addig is szegény oláh falvakban vagyunk elszállásolva, de hát jól esik még a tábori sátor — vászonból hevenyészett lakhely is, csak ha pihenhetünk.

Mi 20-ig Szilason vagyunk, a szegedi 5-ik ezred Niczkýfalván, a verseczi 7-ik Vermesen, a lugosi 8-ik pedig Izzán.

Hanem azért a pihenést sem töltjük mindíg haszontalanul. 15-én igen érdekes tisztis és legénységi díjlövészek volt, a melyen a tiszték közül *Baloghy Béla* hadnagy nyerte el az első díjat: egy igen szép arany órát. A legénységi lövészet közül többen nyertek ezüst órát és 10 koronás ezüst érmeket. Csath ezredes ur buzdító beszéd kíséretében osztotta ki a nagyszámu értékes versenydíjakat.

No de most már nem untatom tovább Önöket a mi dolgainkkal, csak még azt említem meg, hogy 24-ikére várjuk a honvédek főparancsnokát *József* kir. herczeg Ő Fenségét, aki szemlét fog fölöttünk tartani.

Otthon majd személyesen mondom el a később történeteket.

Szívélyes üdvözléssel igaz hívük.

K.

H I R E K.

Szabadka, július 17.

Dr. Tóth Béla.

Gyásza van az orvosi karnak, *Tóth Béla* törvényszéki orvos hosszas betegeskedés után meghalt ma délelőtt 60 éves korában. Rágóta gyengélkedő volt, s hetekkel ezelőtt baját súlyosította egy szélhűdés. Amióta ez a szerencsétlenség érte, azóta beteágát nem hagyhatta el.

Az elhunyt 1877-ben jött Szabadkára, s mint gyakorló kezdte meg működését, míg 1884-ben kerületi orvossá választották meg, mely minőségében a legnagyobb buzgalommal és önfeláldozással működött szenvedő embertársai javára egészen addig, míg súlyos betegsége ebben meg nem gátolta.

A temetés vasárnap délután lesz.

— **Személyi hír.** Schmausz Endre főispán, a mai esti gyorsvonattal Budapestről haza érkezett.

— **A honvédség köréből.** *Weigert József* szabadkai 6 gyalogezredbeli tart. hadnagy és bajsai *Vojnich Sándor*, a szegedi II. honvéd-kerületi parancsnokság nyilvántartásában álló szolgálaton kívüli viszonybeli hadnagy 1903. évi augusztus hó 1-ével tiszti rendfokozatuk megtartása nélkül saját kérelmükre a honvédség kötelékéből elbocsátattak.

— **Vermes Béla Londonban.** Az angol fővárosban lezajlott tüzendészeti kongresszuson, mint már említettük, *Vermes Béla* önkéntes tüzoltó testületünk főparancsnoka is a magyar kormány egyik képviselője volt. Tizedikén a nemzetközi szövetség nagy tanácsa elnökségi ülést tartott, melyen a jövő évi budapesti kongresszus elé terjesztendő angol és német indítványt tárgyalták. A tárgyalás nyelve az ülésen francia volt; és a nagy tanácsba még Párisban (1900) beválasztott magyar szövetségi képviselők közül egyedül *Vermes Béla* volt jelen, a ki a magyar érdekeket igen ügyesen képviselte.

— **Szabadka mint minta.** Ujvidék városának törvényhatósága szabályrendeletet akar alkotni a bérköltségek kivetéséről. Átiratot intézett tehát Szabadkához, kérve Szabadkának ezen bérköltségekről már régebben alkotott szabályrendeletét mintának.

— **Ruffi Pál felolvasása.** Ruffi Pál, a gyermekvédelem buzgó apostola, a mai gyorsvonattal Szabadkára érkezett, hogy holnap szombaton délután a tanítónőképző intézetben megtartsa felolvasását a gyermekvédelemről a társadalom körében. A felolvasás iránt már is nagy az érdeklődés és épen ezért ismételve felhívjuk azokat, akik a kiválóan érdekes felolvasást meghallgani akarják, hogy a jegyeket Birkáss Adrienne urnő és Balajthy Ilona urhölgnél szerezhetik meg.

— **A szabadkai csendőrszakasz felosztatása.** Néhány nap mulva nem lesz Szabadkán csendőrség, tehát nemcsak, hogy a közgyűlés által kért külterületi csendőröket nem kapjuk meg, hanem az egyetlen belterületi őrs is, a mely ez idő szerint ugyancsak gyenge közbiztonságunk fentartá-

jára, rendőrségünknek segédkezet nyújtott, el lett helyezve városunkból. A szabadkai csendőrszakasz ugyanis teljesen fel lett oszlatva és a 12 órs, a mely ide volt beosztva a környékbeli szakaszparancsnokságokban lesz elhelyezve. Már tegnap vagy ma kellett volna a helybelieknek új állomáshelyeikre bevonulni, de a környékbeli munkászavargások folytán a kivezényelt legénység még mindig a veszélyeztetett helyeken tartózkodik.

— **Eljegyzés.** Reiter Gyula a Reiter Károly és fia bank-és váltó-üzlet czég tagja Szabadkán eljegyezte Deutsch Katicza kisasszonyt, Deutsch Adolf földbirtokos kedves leányát Zentán.

— **A szülőgyi kerület ülése.** A szabadkai szülőgyi kerület jövő augusztus hó elsején, Szabadkán ülést tart.

— **Az Ódor utcza óvoda.** Majd az egyik, majd a másik óvónő kéri óvodájának kijavítását, vagy újra építését. Legujabban az Ódor utcza óvodának düledező állapotát panaszolja el az óvónő egy, a tanácshoz intézett feliratában. Ugy tudjuk, hogy ezen óvoda ügyében ez már a második panasz, s hogy az ügyet javaslattelet végett már régebben kiadták az óvodaügyi bizottságnak. Bizonyára nem ártana, ha Pertich Mihály, a bizottság elnöke mielőbb összehívna a bizottságot, hogy az Ódor utcza óvoda ügyében meghozza javaslatát.

— **A zental kath. legényegylet** augusztus 20-án zászlószentelési ünnepélyt rendez, melynek egyházi része az also templomban fog lefolyni. Este műkedvelői előadás lesz.

— **Megünnepelt őrség.** Az apatini tüzoltó egyesület, mely az 1879. évben alakult meg és máig is mindenben megfelel nemes hivatásának, folyó hó 12-én ünnepelte meg az 1500-ik őrség kirendelését. A tüzoltók díszben, zenekarokkal az élén, a fent megjelölt napon az őrség előtt tisztelegve elvonultak és ezután a Milla-féle vendéglőben rögtönzött áldomást rendeztek. — Ugyanezen a napon osztották ki a múlt évben az egri orsz. tüzoltó kongresszuson megállapított és a 30 éves tüzoltói működés elismerésére való ezüst érmeiket. E kitüntetésben a tüzoltók tekintélyes száma részesült, összesen harminczöten, akiket ifj Becker Ferencz, a tüzoltók parancsnoka üdvözölt és buzdított a további kitartó hivatásra.

— **A királyhalmi gazdakör.** A királyhalmi gazdakör alapszabályait most hagyta jóvá a belügyminiszter. A tanácshoz érkezett leiratban egyszersmind bekéri a kör tagjainak névsorát. Némi egyszerűsítő eljárás is van azonban a kérelemben, amennyiben a miniszter egyenesen hozzáküldeni kéri a jelentést, ami megkíméli a kört a közigazgatás utvesztőin való botorkálástól.

— **Mezőgazdasági ipar fejlesztés.** Vármegyénkben oly szép sikert felmutatni tudó házi ipar fejlesztése érdekében, a mely a földműves munkásoknak téli időben való foglalkozást és keresetét czélozza -- a földművelésügyi miniszterium Keller Gyula gazdasági tanintézeti tanárt küldte ki.

— **Kogyolat.** Egy szegény, de igen tisztességes ember halt meg nagy nyomoruságban egyik budapesti kórházban, Podor Jánosnak hívták a »Nemzeti és Otthon« kávéházak fizető pinczére volt hosszú ideig és mindenki megszerette előzékeny és szerény modoráért. Most, hogy elhalt, özvegye és négy kis árvája teljes elhagyatottságban maradtak és a betevő falatot is nélkülözik. Schlesinger Miklós a Nemzeti főpinczérje gyűjtést indított a

nyomorban maradt család pillanatnyi felségélyezésére és már eddig is 73 kor. 10 fillért gyűjtött, a mely összeget már az özvegy fel is vette és a nyugtatónyt hírlapi közzététel végett nekünk átszolgáltatta.

— **Megyénk vegyészeti ipara.** Megyénk vegyészeti ipara igen szerény kiterjedésű és leginkább számbavehető része a világítási vállalatokra esik. A bajai légszuszgyár főcsőhálózata 19,974 méter (1901-ben ugyanannyi), a lángok száma 3775 volt, ami 180 szaporulatot mutat. Ez a magánlakásokra esik. A légszusz fogyasztás 150,015 köbmétert tett, a szaporulat 10,752 köbméter. Az ujvidéki légszuszgyár 18,000 méter főcsőhálózata 450 utcza és 4100 magánlángot táplált. A légszuszfogyasztás 322,000 köbméter. A zentai villanyvilágítási vállalatot 25,780 folyóméter vezeték mellett összesen 141 bevezetéssel és 2390 lánggal vették igénybe. Az utcza lángok száma 400, a magánlángoké 1990. A szappangyártás még mindig csak a mosószappan és a szerényebb igényeknek megfelelő mosdószappan előállítására szorítkozik. Nagyobb arányu a termelés Szabadkán és Ujvidéken. Itt az első szappanfőző társulat nyolczféle háziszappant, faggyu-gyertyát és kristálysódát állít elő, melynek az 1902-ben hanyatlott forgalom daczára, némi kivitele volt Boszniába és Szerbiába is, habár nehéz versenye van a nagy osztrák gyárakkal, azonkívül a boszniai nagy szállítási díjról panaszokodik.

— **Gazdasági tanfolyam Adán** Az adai gazd. tanítói négy hetes tanfolyamra a következők vétettek föl: Kapás József Karancsság (Nógrád m.) Petrovác Gyula Rád (Nógrád m.) Budinszki Károly Lócz (Nógrád m.), Holló Zoltán Bekecs (Zemplén m.), Molnár Gyula Salánk (Ugocsa m.), Jesztrebényi Gyula Girált (Sáros m.), Ocskai János Aknasuhatag (Mármaros m.), Rihász István Rahó (Mármaros m.), König Lajos Felsővisó (Mármaros m.), Tomori János Kapi (Sáros m.), Rokossinyi Dániel Király-Lehota (Liptó m.), Klazsik Ferencz Baracska (Bács m.), Szabó Péter Nyiregyháza (Szathmár m.) Fehér Károly Petrovaszelló (Bács m.) Schmidt Miklós Petrovaszelló, Dér Ferencz Csantavér (Bácsm.), Ducz Rezső Bokró (Árvam.) Müllbauer Sándor Petrova, Skriba József Kövesliget, Benisch Rezső Ábrahámfalva (Turócsmegye). Az utóbbi három még nem jelentkezett. Megfejtethetlen, hogy miért helyezték ide az ország legdélibben fekvő síkságára az ország éjszaki határáról, a hegyek közül a tanítókat, hiszen vannak közelebb is iskolák: talán azért, hogy a helyi viszonyok figyelembevételével oktathassák a tanulókat a növendéket. Érdekes lenne megfigyelni, majd miként értékesítik a felvidéki tanítók a hidegebb tájon, a hegyek között a síkságon látottakat.

— **Egy házaló kereskedő.** Egyik mult havi számunkban bővebben foglalkoztunk azokkal a visszaélésekkel és törvényellenességekkel, a melyeket egyes házaló kereskedők követnek el és figyelmeztettük a rendőrséget ennek szigorubb ellenőrzésére. A napokban csakugyan megis csipett rendőrségünk egy ilyen élődi házalót, a ki szemérmetlenül üzte a törvény kijátszására irányuló műveleteit. Éppen, mikor egyik előkelő száloda tulajdonos tett nála nagyobb fűszermegrendelést, egy helybeli kereskedő által figyelemessé tett rendőri közeg igazolásra szólította föl és az illetékes rendőrkapitány elé vezette, a ki tiltott házalás miatt 20 korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Usaló banda Titelen.** Petrovits Szankó

titeli kisbíró és Glisa nevű testvére valamint Popsa Jován a mindennapi munkával való kenyérkeresést megunva, könnyebb kereseti ág után néztek: hiszékeny embereket kerestek, akik az általuk készített hamis 100, 50 és 20 koronás bankjegyeket valódi pénzért beváltanák. Kiszemelt áldozataikat a pénz készítéséről meggyőzendő, egy drb. barna márványlapot szereztek és azon holmi rossz festékekkel bemázolt papirlapokat más két papirlap közé téve, meleg vasallóval vasalgtatták. — A dolognak azonban a rendőrség nyomára jött, a bandát leleplezte és így az ügy folytatása a bíróság elé kerül.

— **Tolvaj szomszéd.** Ivanics József és felesége tegnap aratni mentek a közeli tanyaúra és három kis gyermeküket egyedül hagyták a lakásukon. Sörény Lajos kocsifényező segéd, a ki a szomszédságban lakik, felhasználva a háziak távollétét, átment Ivanicsékhoz és a kis gyermekeket elküldve a háztól, a szekrényben levő 100 koronát ellopta. A károsultak a tolvaj szomszédot feljelentették a rendőrségnél.

— **Vesztett obmarás.** Vancsura Vincze rémi lakos Etel nevű 10 éves leányát libarzés közben egy kutya bal alsó lábcsarján megmarta. A kutya kiirtatott és a járási m. kir. állatorvos által megvizsgálva, felboncoltatott s a veszettség kötségekivül megállapítatott. Sérültet a Pasteur-féle gyógyintézetbe szállítottak.

— **A borbély podgyásza.** Csizsér B. Lajos fodrász segéd panaszt tett a rendőrségnél, hogy ma reggel John József fodrászsegéd, akivel együtt indult el Palicsról, mi alatt ő a parkban aludt, 80 koronát érő uti podgyászatát ellopta és megszökött vele.

— **Anyakönyvi hírek.** *Meghaltak:* Bózsics István 1 hó, Korityák Lajos 2 hó, Tikviczki Bódog 73 év, Tumbász Erzsébet 4 hó, Czabai Teréz 9 hó. Született 8. 3 fiu, 5 leány.

Elpusztult gyár.

— Saját tudósítónktól. —

Bácska legdélibb részén, Ó-Palánkán óriási tűz pusztított el tegnap egy virágzó ipartelep.

A Michels féle kendergyár, amely egy részvénytársaság tulajdonát képezi, a földig égett. A tűz délfelől, ugyszólván közvetlenül a munka beszüntetése előtt ütött ki a kenderfinomítóban. Néhány percz alatt lángba borult az óriási mennyiségben felhalmozott gyulékony anyag, úgy hogy oltásra még csak gondolni is alig lehetett.

Egy negyedóra sem mulott el, már a lángban állt az egész gyár. Az égő anyag megmentésére most már gondolni sem lehetett. A gyár alkalmazottai és munkásai most már csak azon iparkodtak óriási erőmegfeszítéssel, hogy legalább a gépeket mentsék meg, ami hihetetlen önfeláldozással sikerült is.

A Michels féle kenderáztató és kötélgyár összes épületeivel majdnem két láncnyi telken terül el, s a maga nemében az országnak legnagyobb gyára. Köteleit nagymennyiségben szállította Ausztriába, Németországba, Svajczba, Angolországba; kötélzárat Angliába, Francia-, Német-, Olasz-, Oroszországba és Amerikába.

A tűz által okozott kár egy 1/4 milló. Mint hogy azonban a gyár biztosítva volt a kár megtérül.

A tűz okát eddig még nem tudták határozottan megállapítani, azt hiszik azonban, hogy a kender közé oly anyag kerülhetett, mely

szikrát volt képes csíholni a szöges hengerrel, s ettől a szikrától lobbant lángra az egész anyag.

A pápa állapota.

Róma, július 17.

A pápa az éjszakát nyugtalanul töltötte. Fájdalmakat is érzett. Kevés bouillont evett. Állapota egyébként lényegesen nem változott.

Kereskedőink szervezkedése.

Ismeretes, hogy kereskedőink azok, akik egészen elhanyagoltan, minden védelem nélkül kénytelenek végig küzdeni az életet. Szerencsés csak az, aki vagy végig tudja küzdeni a kereskedők között leginkább felburjánzott tisztességtelen versenyt, s így valahogyan csak megél, vagy aki, holni hamis spekulálások révén, büntetlenül megbukhatik, s a bukással szerzett vagyomból édeglél háborítlanul, vagy csak biztosan jövedelmező vállalatokba bocsátkozva.

Szervezkedni csak maguk közt szervezkedtek, de ezen részleges szervezkedések jellege épen nem volt olyan, hogy abban a kereskedők összességének érdeke védelmet találjon. Ezen a bajon akarnak most első sorban segíteni.

A szegedi kereskedők ugyanis, Lázár dr. országgyűlési képviselő vezetése alatt memorandumot nyújtottak be a kereskedelemügyi miniszterhez, amelyben kifejtik, hogy a kereskedelmi testületeknek, — úgy mint az ipartestületeknek — törvény útján való szervezése elkerülhetetlen szükségesség épen úgy, mint a kereskedői pályának minősítéshez leendő kötése.

Azt, hogy ezen kérelem életföltétele az egészséges kereskedelemnek, hosszasan fejtegetni fölösleges.

Mindaddig, míg a kereskedők törvény által nem lesznek testületté szervezve, míg a képesítés ki nem lesz mondva, addig az ugynevezett házalók elleni, vagy a tisztességtelen verseny ellen folytatott küzdelem eredménytelen marad.

Igaz, hogy ez a szabályozás megszorítása lenne a kereskedelemnek, de inkább csak a kereskedelem terén legkivált észlelt szabaddosságnak. Rendes medrekbe lenne szorítva ismét, s megakadályoztatnék abban, hogy szabadságában túllépje azon feltételeket, melyek a tisztességes kereskedelmi verseny címével összeegyeztethetők.

Ez a szabályozás csak üdvös lehetne kereskedőinkre nézve, mert a hivatásos kereskedőket biztosítaná a hivatlanok részéről napokint tapasztalt jogsérelmekellen és megadná nekik a fáradozásaikkal, buzgalmukkal szorgalmukkal és tisztességükkel kiérdemelt jutalmat.

Kívánatos volna tehát, ha a kereskedelmi miniszter meghallgatva a kereskedőknek eléje terjesztett kérelmét, a kereskedelmi testületekre vonatkozó törvényjavaslatot megalkotná és azt törvényerőre is emeltetné.

X.

Közgazdaság.

Időjárás. (A központi meteorológiai intézet távirati jelentése.) E hó 17-dikére meleg időjárás várható zivatarokkal.

Gabonatözsde.

Budapesti gabonatözsde.

Mérsékelt kínálat és kevés vételkedv mellett elkelt 8000 mm. buza 5 fillérrel magasabb áron.

A többi terményekben sem volt üzlet. Felmondás nem volt.

A határidőüzletben azon hirre, hogy több helyen nem felel meg az aratás a várt várakozásnak és kevesebb hozatalra, az irány megszilárdult és az összes gabonaneműek javultak. A zárlat nyugodt maradt.

	Kezdeti	Változás
Buza májusra	—	—
Buza okt.-re	724	729—726
Buza apr. 1904	748	733—751
Rozs	—	—
Rozs okt.-re	624	626—624
Rozs	—	—
Zab májusra	—	—
Zab	—	—
Zab okt.-re	531	533—532
Tengeri májusra	—	—
Tengeri júliusra	631	634—633
Tengeri aug.-ra	625	629—627
Tengeri májusra	505	507—505
Repce aug.-ra	11.40	11.44—11.50
Repce	—	—

Helyi gabona árak:

Gyöngye kereslet s hasonló kínálat mellett forgalomba került búzát 6.60—70 koronáért míg ellenben új buza 1200 mm. került forgalomba 6.40—6.60 koronáért vásároltak a mai heti piacon.

Zabban alig volt kínálat elkelt 200 mm. 4.60—70 kor. árban.

Tengeri élénken lett keresve és prima minőségű 6.20 koronáért kelt el.

Új rozs mérsékelt kínálat mellett eladott 5.50 koronás árban.

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IMRE

Legolcsóbb a

Terézia **levélpapír**

szép Ivori színben, **tükör sima felületű, kellemes írás.** — 50 boríték és 50 levélpapír, diszes dobozban

65 krajczár.

Kapható **Heumann Mór** papirkereskedésüneg Szabadkán.

Gazda közönség figyelmébe!

Weitzenfeld Márczell

kender-, kötél-, zsinog-, zsák- és ponyva raktára.

SZABADKA

Kovács u. 294 sz. Telefon 190.

Az aratás alkalmából

ajánlja dusan berendezett

zsák és ponyva raktárát.

Magyar kölcsönkönyvtár előfizetési ára egy hóra

1 korona

Heumann Mór

könyvkereskedésében

S z a b a d k á n.

Postakönyvhöz való kész nyomtatvány

kapható

Szabados Sándor könyvnyomdájában Szabadkán.

Olvasd!

Olvasd!

ENGL ADOLF

varrógép-kerékpárraktára és házi sürgöny (villamos osengető) installáló intézete.

Szabadkán, Kossuth-utca

a „Pest szállodá”-nak és dohány nagyüzletének átellenében.

elsőrendű **varrógépet** — részletfizetésre is, és a cóninens legjobb **kerékpárját**, a „Styria”-t, a melynek főképviseelője, egyszersmind Szabadka és a megye nagyobb területére.

Különösen felhívja a hölgyközönség figyelmét **műhímzőgépeire**, a melyekkel bármilyen complicált mintájú hímzést **művésziesen** lehet előállítani.

Minták és gépek **bármikor** megtekinthetők és szaktanítás **INGYEN.**

Bevezet házi sürgönyöket (villamos osengőket és elfogad mindennemű e szakba vágó valamint bármilyen gépjavitást, lekiismeretesen, pontosan és olcsón.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.